

MURASZOMBAT ÉS VIDÉKE

Laptulajdonos a Vendvidéki Magyar Közművelődési Egyesület

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Negyedévre 3 P. félévre 6 P. egész évre 12 P. — HIRDETÉSI ÁRAK: Milliméter soronként 1 hasáb szélességben 15 fillér. A legkisebb hirdetés ára 3 P. Haláleset jelentés, köszönetnyilvánítás és Nyiltér legkisebb ára 12 P.

Főszerkesztő:
Vitéz LINDVAY (HARTNER) NÁNDOR
Szerkeszti:
ifj. SZÁSZ ERNŐ

MEGJELENIK MINDEN PÉNTEKEN.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Muraszombat,
Horthy Miklós ut 18 szám / Telefonszám 71.
Kéziratokat nem őrzünk meg és nem adunk vissza.

XXXVII. évfolyam. / 33. szám.

ÁRA 24 fillér.

Augusztus 13. — Péntek.

Miért tekintjük magyarnak a vendet?

Irta: ifj. SZÁSZ ERNŐ

Közéleti vezető férfiak ajkán gyakran hangzik el, az újságok hasábjain sokszor olvassuk az itéletet: „a vendégség nem tekinthető nemzetiségnek, mert a vend magát magyarnak érzi és magyarnak vallja”. Akik ezt a tételet hirdetik, annyira magától értetődőnek érzik, hogy érvekkel való alátámasztását, megokolását feleslegesnek tartják és elmulasztják. Így aztán a megyénkben és a szomszédos Zala megyében élő vendégséget nem ismerők önkényes állításnak, esetleg közönséges propaganda fogásnak gondolhatják a vendégség sorsával és jövőjével foglalkozók idézett megállapítását. Ezért érdekesnek, sőt szükségesnek látszik rámutatni néhány érve, amelyek megmagyarázzák: miért nem tekinti a muravidéki magyar közvélemény nemzetiségnek a vendégséget és miért nem kezelik nemzetiségként hivatalos körökben sem.

A bizonyításra váró tétel magva: a vendégség magyarnak érzi és vallja magát.

A tételt már önmagában bizonyítja, hogy habár ezt mi, magyarok is hangoztatjuk, de nem mi magyarok találtuk ki! A megállapítás maguktól a vendektől származik, akik hitvallásnak szánták és szánják ma is. Menjél a Muravidéken bárhová, kérdezd meg a mozgékony hegyvidékit, vagy a síkság csendesebb lakóját, mi a nemzetisége, mindtől azt a választ kapod, hogy magyar! *Anyanyelve vend, nemzetisége magyar!* Hovátartozandóságát pedig az utóbbival határozza meg.

Nincs vend nemzetiségi öntudat

A nemzeti gondolat diadalmaskodásának korában szokatlanul hangzik ez. De ne csodálkozz rajta, mert a történelem vaslogikával adja meg rá a választ. A vendégség százezres tömegében (az egész Földkerekségen nem él több vend) *önálló vend nemzeti öntudat* sohasem fejlődhetett ki. A kelta származású, de nagyon sok színmagyar vérről átitott vend a történelem folyamán csatlakozhatott volna délszláv szomszédaihoz, vagy csatlakozhatott az államalkotó magyarsághoz, de a népek tengerében parányinak tűnő száma miatt valahová csatlakoznia kellett. És a vendégség a magyarsághoz csatlakozott. Magyar lett a lelke, anyanyelve mellett megtanult magyarul, a magyar népi táncokat, szokásokat a nagyjugoszláv igyekezet a megszállás alatt sem törölte el körében. Nem szépen, de tények híján üresen csengő szavak, hanem tettek bizonyítják ezt. A meghamisíttatlan, *letagadhatatlan történelem*. Magyar honvédnek jelentkezett a vend, amikor valamennyi megcsalt és felizzgatott nemzetiségünk ellenük fordult a Szabadságharcban, nem magyar katonának, hanem fegyverhez nyúló vend polgárok verték ki a világháborút követő összeomlás után a Muraszom-

batot első ízben megszálló szerbeket. E a nagyjugoszláv elképzelés sem tudta megtántorítani. A nemzetközi hármegállapító bizottságot tízezres tömegben, a magyar Himnusz énekeire várták a vendek Jugoszlávia összetételése után két évvel, de huszonkét évi nagyjugoszláv erőlködés után sem változtak: egyetlen lövést sem adtak le a szerb katonaruhába burkolt vendek a bevonuló németekre. Pedig nem gyávák, ezrével halalt hősök halált *hazájukért*, Magyarországért a Világháborúban, a vitézzé avatottak egyre gyarapodó száma is bátorságukról beszél, *Jugoszláviáért* mégsem harcolt köztük egy sem.

A történelem és a vendégség történelmi elhatározása örökre a magyarsághoz láncolta ezt a népet. Így akarta és így akarja továbbra is. Emlékeztünk csak vissza a felszabadítás utáni eseményekre, amikor a vend szülő *színmagyar nyelvű* oktatást kért gyermekei számára. Ezzel nem anyanyelvet tagadta meg, hiszen azt mondta: „*Óthon úgys megtanul a gyermekem vendül, az iskolában pedig tanuljon meg jól magyarul, hogy jó magyar ember legyen.*”

A vendégség tehát magyarnak érezte és vallotta magát mindenkor, a felszabadítás után megnyilatkozni engedett népakarat sem kért nemzetiségi bánásmódot, a vend magyar célokért harcolt és harcol ma is, mert a magyar célt a sajátjának tekinti. A *vendégség vált magyar nemzetiségi öntudatot* nem tudta kiszorítani a nagyjugoszláv, a lélek, a földrajzi és történelmi elhelyezkedés nem engedte ezt.

Nemzetiségi öntudata, külön törekvése ma nem is lehetne a vendnek, hiszen ne feledjük, sehol a világon nincs *vend állam*, amelyre nemzetiségi elkülönülés támaszkodhatnék. A vend pedig nem akar államot játszani ez államban, *nem akar az Alsó-lerántától Felsőlendváiig húzódó falvarga zárt kisebbségi életet élni*, hanem azt akarja, hogy magyarul érző gyermekei magyarokként érvényesülhessenek a magyar hazában.

Ezért nem tekintjük nemzetiségnek a vendet és nem is tekinthetjük annak, ha engedni akarjuk, hogy magyar legyen.

Veszélyt hoz-e az esetleges asszimiláció?

Eszmefuttatásunkba ennél a pontnál újabb gondolat kívánczik. Önkéntelenül is eszünkbe jut ugyanis, hogy a vendégség egyes egyedei — mint eddig is — *önkéntes sorsirányítás* folytán teljesen bele fognak olvadni a magyarságba. Vajon előnyre válik-e ez a nemzetnek, vagy veszélyeket is rejthet-e magában, mint ahogyan veszélyt hozott a liberális korban egyes nemzetiségi rétegek, elsősorban a galíciai zsidóság rohamos nyelvi asszimilációja? Vajon

(Folytatás a 2 oldalon)

A muravidéki iparosok is segínyt kaphatnak a műhellyel ellátott kertés családi házak építésére

Az iparügyi miniszter értesítette az Ipartestületek Országos Központját, hogy tárgyalásainak eredményeképpen az Országos Nép- és Családvédelmi Alap Országos Szociális Felügyelő-sége elhatározta, hogy a kézműves-iparosokat is bevonja

a sokgyermekes családok házeépítési akciójába

és a kölcsönnyújtás általános feltételei mellett hajlandó részükre műhellyel ellátott kertés családi házak építése céljából kölcsönt nyújtani.

Erről az akcióról értesítették a muraszombati járás ipartestületét is, mert a kölcsönben

a felszabadított terület kisiparosai is részesülhetnek. A kölcsön iránt érdeklődő iparosság figyelmét felhívjuk az akcióra, amelyről

részletesebb felvilágosítást

a muraszombati járási ipartestületnél kaphatnak. A kéréseket közvetlenül kell eljuttatni az Ipartestületek Országos Központjába (Budapest, VII. Erzsébet körut 9/11.), mégis ajánljuk az érdeklődőknek, hogy mielőtt a kérvényüket megírnák és elküldenek, forduljanak tanácsért a muraszombati ipartestülethez.

Az alsólendvai leventék széleskörű szociális munkát végeztek

— Alsólendvai tudósítónktól —

Az Alsólendvai Levente Egyesület beszámolója szerint az egyesület széleskörű szociális munkásságot fejtett ki az elmúlt évben. Füsttelen napokat rendeztek a leventék, téli ruhát gyűjtöttek

a honvédek részére,

a r. kat. és az evangélikus nőegyletek bekapcsolásával 57 csomagot küldött az egyesület a honvédkarácsonyra, 2 mázsa különféle élelmiszert pedig a zalaegerszegi kórházban fekvő

sebesülteknek

adott postára. Meglátogatták a lendvai leventék

a hadbavonultak

hozzátartozóit és mindenben segítségükre siettek, amiben csak lehetett.

Most legutóbb 1554 pengőt gyűjtöttek

Nem tilos a burgonya kiszedése!

A tévesen értelmezett alispáni rendelet

Amikor az idén megjelent az új burgonya a piacon, sokszor lehetett tapasztalni, hogy apró, éretlen burgonyát is kiszedtek egyesek a földből, hogy jó pénzért bocsáthassák azt áruba. Ezek az esetek később a vármegye egész területén elharapóztak, ezért az alispán kénytelen volt július 21-én rendeletet kiadni, amelyben

megtiltotta az éretlen és egészen apró burgonyának a földből való kiszedését.

Az alispáni rendelkezés egycsapásra megszüntette ezeknek a burgonyának a piacra való felhozatalát, sőt lassankint bekövetkezett az a helyzet, hogy a burgonya teljesen eltűnt a piacról.

A burgonyának a piacról való elmaradását azzal magyarázták, hogy sok helyütt félreértették az alispáni rendeletet és egyáltalán nem szedték

ki a burgonyát a földből. Vas vármegye alispánja most a tévesen értelmezett burgonyarendelet helyesnek való értelmezése céljából értesítette a polgármestert, a főszolgabírákat és a községi jegyzőket, hogy

a burgonya kiszedése nem tilos, sőt egyes helyeken előnyös, hogy a gazdaközönség azt a piacra felhozza. A július 21-iki rendelet csupán az éretlen és apró burgonyára vonatkozott.

A félreértelmezett burgonyarendelet következtében sok helyütt, így Szombathelyen is, nehézségek merültek fel a burgonyaellátásban és az utóbbi hetek hetipiacaira már egyáltalán nem hozták fel burgonyát. Az alispán mostani rendelkezése bizonyára megváltoztatja a helyzetet s a piacokon újból meg fog jelenni az annyira hiányolt burgonya.

(Folytatás 1 oldalról)

lelkében is magyar lesz-e, az életformájában magyarrá váló vend?

Erre a kérdésre a vendiség történelme és néprajza válaszol. A válasz egyszerű: 1.) a vendiség lelki megnyilvánulásai mindenkor magyaros lelkivilágra vallottak, 2.) Bartucz katonákon végzett vizsgálata alapján antropológiai szempontból a legközelebb a magyarsághoz állanak a vendek. Nem is csodálkozhatunk ezen, ha a vend anyanyelvű Titánok, Hárók, Gombocok, Vörösök, Legények, Kávások, Vitézek, Berkék,

Horvátok stb. nagy tömegére gondolunk.

A vendiség történelme és néprajza alapján tehát az egészséges fejlődési irány: nem megakadályozni a vend egyideket az önkéntes magyarrá válásban. A magyarokká vált vendek tömege bizonyítja, hogy milyen értékes elemekkel gazdagodik velük a nemzet. Másrészt pedig: a vend anyanyelvű tömeget nem tekinthetjük és nem is tekintsük nemzetiségnek. Hála Istennek, *vend nemzetiségi kérdés nincs, hát mi magunk ne is csináljunk.*

Miért lehet legdrágább egész Vas megyében a muraszombati piac?

A hatóságilag megállapított árak megtartását szigorúan ellenőrizték — Miért adják el a stridováriak Muraszombatban a gyümölcsüket?

Kaptuk és szószerint közöljük az alábbi sorokat:

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

Tekintettel arra, hogy a muraszombati piaci viszonyok már két esztendő óta közismerten kibíratatlanok, kérem, hogy sok száz muraszombati család érdekében soraimat közölni szíves legyen.

Nem hiszem, hogy a mai viszonyok között, amikor a kenyér fejadag elég kevés, husz csak néhanapján lehet kapni, teljesen mindegy legyen a község vezetőségének, hogy *mi megy végbe a piacon*. Ma amikor, a nehéz ellátási viszonyok mellett elsőrendű közszükségleti cikk lett a főzelékféle és a gyümölcs, a muraszombati piacon boldog-boldogtalan

annyiért adhasson mindent, amennyiért kigondolja.

Ha valaki a kenyeret csak pár fillérel drágábban adja, az árdragítás, — ha a tejet 1—2 fillérel drágábban adja, szintén árdragítást követ el. Szabad kérdeznem.

hát nem árdragítás

a cukorborsót 1.50 P-ért adni különként akkor, amikor Szombathelyen viszonteladóknál 60—80 fillér kilogrammja, vagy *olyan messze van a belatinci kertészet Szombathelytől*, hogy minden lehet? A bolgárok az apróbb ugorkát 1.50—2 P-ért adják, ugyanaz Szombathelyen 80 fillértől 1.20 P. A paradicsom itt 1.50—2 P, Szombathelyen 80 fillértől 1.20 P. Általában minden főzelékféle 30—40%-al drágább itt, mint Szombathelyen.

A gyümölcspiacon

pedig az a helyzet, hogy általában minden gyümölcsöt 2 P-ért adnak különként. Hát ez mégis abszurdum. Mi felnőttek csak lemondunk a gyümölcsekről, de a kis gyerekeknek feltétlenül szükségük van néha egy kis vitamintartalmú jó gyümölcsre és így azt kénytelenek vagyunk 40%-al drágábban megvenni itt, mint Vas megye bármely városában, vagy községében.

Muraszombatban rengeteg tisztviselő család

él aki a maga kötött kis fizetéséből ezt a különbözetet nem bírja el, nem bírja el különösen azért, mert már a lakásnál is olyan óriási különbség van, hogy már ott is a VI. lakbérosztályú lakbér több mint kétszeresét kell fizetni, most hozzájön ez a piaci különbözet, ilyen körülmények között bizony nem gyönyörűség Muraszombatban „nős”, avagy „családos” tisztviselőnek lenni.

A piaci kérdést

nagyon könnyű lenne megoldani, nem kell más, mint elővenni a keddi és a pénteki „Vasvármegyét” és megnézni az ottani árakat, kiírni és szigorúan kiadni a rendőröknek (esetleg sokkal hatásosabb, ha lehetne a csendőrség segítségét igénybe venni), hogy menjen az egyes cikkek ára. Kötelezni kell minden eladót, hogy tüntesse fel a cikkek eladási árait — ennek betartását tessék szigorúan ellenőrizni és amennyiben valaki drágábban árusít, úgy kobozzák el a cikkeit és a megállapított áron mérjék ki. Aki a szombathelyi piaci árakon nem akar árusítani, az inkább ne hozzon be a piacra. Ha háboru van és egyes emberek csoportoknak nélkülözni kell, mert nincs meg a lehetőségük, hogy

tulfizessenek

közszükségleti cikkeket és ezért mással hátrányba kerülnek, akkor közelebb járunk a szociális igazsághoz, ha — erélyesen belenyulunk a kérdésbe, mert mi történhet, — legfeljebb egy két napig nem hoznak a piacra árut, végül belátják, hogy még inkább érdemes valami 1 P-ért eladni, mint otthon elpazalni. Csak kuriózum kedvéért említem meg, hogy a stridováriak inkább idehozzák a gyümölcsöt, mert Csáktornyán meg van állapítva az ára, de itt annyiért adják, amennyiért akarják.

Rendelve, hogy az illetékesek segítenek az elburjánzott piaci viszonyokon, ezzel könnyítenek nagyon sokat

Táj- és Népkutatás

A VMKE táj- és népkutató szakosztálya közli:

E heti kérdéssorozatunk a régi népviselet feltárását célozza. Szíves, lelkiismeretes feleleteket kérünk az alábbi kérdésekre.

III. A ruházat.

1. Miben különbözött a régi ruházat a maiától?
2. Mik voltak az egyes ruhadarabok férfiaknál és nőknél?
3. Milyen anyagból és milyen szabással készültek ezek a ruhák?
4. Milyen volt az egyes ruhadarabok viselési módja és díszítése?
5. Mit viselnek még elvéve a régi ruhadarabokból?
6. Mik hozzák be a divatot és hogyan változik az? Mit mondanak a varrók?
7. Milyen anyagot és díszítést ked-

a mai viszonyok között amugy is igen tulterhelt muraszombati lakosságon, — soraim közlését megköszönve, vagyok kitünő tisztelettel:

(Aláírás.)

Muraszombat, 1943. augusztus hó 11.

*

A magunk részéről szükségtelennek tartjuk bővebb kommentárt fűzni a levélíró családapa soraihoz. Azt jegyizzük csak meg, hogy a muraszombati piaci viszonyok, amellet, hogy a község lakosságának érdekei ellen valók, rossz fényt is vetnek városkánkra,

az erélyes rendteremtésre tehát azonnal szükség van!

Ismervén a község vezetőinek szociális érzését és erélyességét, biztosak is vagyunk benne, hogy a legközelebbi időn belül rend lesz a muraszombati piacon.

Az Ipartestület közleményei

A járási ipartestület elegendő jelentkező esetén mestervizsgára előkészítő tanfolyamot szervez. Legközelebb szeptemberben lesz mestervizsga, akik tehát tanfolyamon akarnak résztvenni, sürgősen jelentkezzenek a muraszombati járási ipartestületnél.

Férfiszabók a járási ipartestületnél átvehetik a kiutalt belésárut a jövő hét folyamán.

Kéményseprők és pékek részére szappan érkezett az ipartestülethez. A júliusra kiutalt szappant ott most átvehetik.

Az ipari munkavállalók 50%-os utazási kedvezményben részesülhetnek, ha szabadságra utaznak. Érdeklődni a részletek felől az ipartestületnél lehet.

2000 pengő üzletfejlesztési segélyt kaphatnak magasabb képzettségű, de tőkeszegény fiatal iparosok. Érdeklődni a járási ipartestületnél lehet.

Mesterek és mestervizsgára készülő figyelmébe! Gumilár Kálmán ipartestületi jegyző vend nyelvű mestervizsga-könyvet adott ki. A könyv a mestervizsgák anyagát tartalmazza és nem csak a vizsgázóknak, hanem a levizsgázott, régi mestereknek is nagy hasznára lehet jó tanácsaival. A könyv kapható Gumilár Kálmánál az ipartestületnél.

HIREK

— **Csendlaky Valéria** muraszombati tanítónőt eljegyezte Németh Endre szentpéterfai kántortanító.

— **Csepeli Leventék** jönnek kéthetes táborozásra Muraszombatba. A leventéket az állami gimnáziumba helyezik el, ahová jövő kedden érkeznek meg. A leventecsapat 100 főnyi lesz, zenekart is hoz magával.

— **Két idősebb családapa** járt szerencsétlenül Lendvavásárhelyen a cséplésnél. (Lendvavásárhelyi tudósítónktól). Gyakoriak ezidén a cséplésnél történő szerencsétlenségek Lendvavásárhelyen. Az utolsó hét leforgása alatt két súlyos szerencsétlenség is történt a gép mellett. Egyiknek Krájcics György 50 éves lendvavásárhelyi gazda az áldozata, aki Ritocz Gábornál való cséplésnél leesett a szalmakazalról és lábát törte. A másik szerencsétlenül járó ember a hatvanéves Kovács Márton, ugyancsak lendvavásárhelyi lakos, aki Hach Vendelnél esett le cséplés közben a szalmakazalról. Az ő balesete sokkal súlyosabb, mint Krájcicsé, mert Kovács hátgerincét törte el. Mindkettőjüket beszállították a muraszombati közpórházba. Szerencsétlenségük nagy részvétet keltett Lendvavásárhelyen, annál is inkább, hogy mindketten többgyermekes családapák.

Almát

exportcélra vagon-tételben, hullot almát

vagon-tételben vásárol

Eiland Lipót

gyümölcs nagykereskedő

Szombathely, Telefon: 173

Export. Import.

Ki látta az eltűnt Neme Jánost?

Neme Jánosné, Barkóc 37 szám alatti lakos a következők közlését kéri szerkesztőségünkötől:

Neme János 63 éves barkóci lakos július 29-én eltűnt hazulról és azóta semmit sem tudnak róla. Neme elmebeteg, közepmagas termetű ember. Különös ismertetőjele: arcán begyógyult seb forradása látszik, sárga bajuszának fele már ősz.

Felesége kér mindenkit, aki esetleg látta, vagy valamit tud felőle, értesítse őt azonnal.

Zrinyi Miklós mondja:

„Mi, magyarok, ne építsünk senki vitézségére, hanem amíg az Isten ép kezet, lábat adott kinek kinek, azon erőlködjék, hogy az idegenek ne legyenek szükségesek segítségképpen, mert bizonyára a mi sebünk senkinek úgy nem fáj, mint nekünk”.

Gyomorbajos! - Vesebajos!

TARTSON IVÓKURÁT

A természetes szénsavas

PETÁNCI

GYÓGYVÍZ

ÜDIT — GYÓGYIT

Főraktár: MURASZOMBAT

TELEFON 68.

Bálint Béla

a gyűjtő neve és foglalkozása. áll. gimn. tanár.

Pataky államtitkár a magyar nemzetiségi politikáról

ERŐS MAGYARSÁG, FÜGETLEN MAGYAR ÁLLAM

Pataky Tibor államtitkár a debreceni nyári egyetem megnyitására a kisebbségi kérdéstről igen megszívlelendő beszédet mondott, amelyből módunkban áll az alábbi fontos részeket közölni:

— A mi különleges viszonyaink közepette nemzetiségi politikánk alapja: erős magyarság, erős, független magyar állam. Ez az a cél, amelyet állandóan munkálnunk kell. De ennek a célnak munkálásából ki kell venniük a maguk részét nem magyar-ajkú honfitársainknak is. Az erős magyarság és az erős, független magyar állam nekik épp olyan érdekük, mint nekünk magyaroknak. Az ő boldogulásuknak, fennmaradásuknak, virágzásuknak ép úgy feltétele, mint a miénknek. Ennek a gondolatnak jegyében kell kezdenünk. Ezt kell közösen munkálnunk, ebben a gondolatban kell összeforrnunk.

Nem igaztunk le senkit

— Ezen az uton haladva, erről soha le nem térve könnyen kiküszöbölhető minden surlódás. Mert ez az út a suum suiue útja, a kölcsönös megbecsülésé, tisztelésé s a szereteté. A szeretet, amelynek jelentőségére, mint nemzetiségi politikánk egyik legfontosabb lelki tényezőjére a miniszterelnök ungvári beszédében rámutatott, amidőn hangoztatta, hogy „A magyar fajtának sok minden hibája között van egy nagy gyöngesége, amely azonban legszebb tulajdonsága is: szereti embertársát”. És ugyanakkor kiemelte, hogy „Mi mindig szeretjük azokat a népeket, amelyeket itt találtunk, ide behoztunk, ide beengedtünk. Ez a gyöngénk, a mi erőnk. Mert igazán szeretni csak az erős tud. A gyűlölködés, az elnyomás, a leigázás, azok fegyvere, akik nem bíznak a maguk erejében. Az erő önbizalmat ad, megadja a biztonságot a vezetésre, az egyéni életben épp úgy, mint a népek életében, mint a népek vezetésében. Nekünk

nincsen szükségünk a magunk igazának bizonyítására

a történelmi hamisítás, az ócsárlás, a sokszor piaci hangú gyűlölködés eszközével élni. Elég szárazon kijelenteni: ha mi úgy elnyomtuk, leigáztuk volna ezer éven át az itt élő és ide beköltöző nem magyar honfitársainkat, amint az rólunk ellenfeleink hirdetik, hirmondója nem lenne nemzetiségeinknek.

— Erős magyar állam, amelyben a magyarság a nemzetiségekkel — azok jogos igényeit teljesen kielégítve — békés harmóniában együttél. Európa e részében

a béke legbiztosabb öre.

Az állameszme

— A magyarság lelkében mindig élő volt és élő ma is a testvéri szeretet a nemzetiségek, azon népek felé, amelyekkel együttél és együttél, élő volt és élő ma is a megértő kész-

ség a nemzetiségi jogok elismerésére és gyakorlati biztosítására. Viszont nemzetiségeinkben is élő valóság volt és az ma is a magyar állameszme. Ha e részben a történelem folyamán voltak zavaró momentumok, s ilyenről itt-ott talán ma is szó eshetik, azok csak egyes nemzetiségi személyekben, a nemzetiségi tömegek piciny, vékony rétegében jelentkeztek, de nem tudták áthatni, mint ahogy máris sem hatják át a nemzetiségeknek akárcsak valamelyes jelentékenyebb tömegét. Ezt hangsúlyozottan ki kell emelnünk, mint ahogy nyomatékkal kell rámutatni arra is, hogy még e spiradikus zavaró momentumokat is sohasem a magyar állam, vagy a magyarság megtartása termelte ki. Nem, azok nem itt születtek, azokat mindig kívülről, mesterségesen szították, béke-zavaró szándékokból. Szították olyanok, akik tulzolt sovinizmustól és vak gyűlölettel fűtve elvesztették a józan, reális politikai látást és sovén elvakultságukban nem ismerték fel, hogy a Duna-völgyében középponti elhelyezkedésű magyarság és a vele együttélő nemzetiségek szorsszerűen, természeti és gazdasági adottságok miatt egymásra, egy állandó keretbe vannak utalva. De szították és szitják olyanok is, akik örökérvényű emberi igazságokkal ajkukon valójában mérget csöpögtetnek az egymás felé kinyitott lelkekbe, szétválasztani akarják azokat, éket akarnak verni azok közé, akik sorsszerűen egymásra vannak utalva.

Természeti erők

Magunk és mások is, akik a duna-völgyi nemzetiségi kérdés problémáit vizsgálják, nem zárkozhatnak el a most említett természeti, gazdasági erők elhatározó szerepének felismeréséről. De nem zárkozhatnak el egymásik rendkívüli fontosságu körülmény meglátása előtt sem. S ez minden hamis dobverés, hazug propaganda állításával szemben, hogy e területen itt élő népek között időtálló szolidaritást, békét, harmóniát csak a magyar állam és csak a magyarság tudott és tud teremteni és fenntartani.

A magyarságnak, a magyar népnek keletéről hozott türelmessége és ösztönösen érvényesülő magas politikai horizontja, e tulajdonoknak a nemzetiségekre gyakorolt hatása, a nemzetiségek nagy tömegeinek államhűsége és tagaszkodása a magyar államhoz, azok a lelki pillérek, amelyeken e szolidaritás, e harmónia kialakult és amelyek az nyugszik.

Sziliklaszilárdan hisszük, hogy ezek a százados próbát kiállt lelkiezők változatlanul fognak érvényesülni a legnagyobb viharok és veszélyek között is.

cipészesség

mindenféle cipésmunkára állást keres. Mindenféle cipésmunkát végez, azonnal munkába áll. Rajbár Mihály Felsőlendva, 182.

Figyelő

5. **Bálint Béla: A vendek magyarsága**, Irott Kő, 1942. szept. 1. A vendég történetén való végigvezetés kapcsán mutatja be: hogyan lett a vendég szerves része a magyar nemzettestnek, alkotótényezője a magyar kultúrának. Az eredetkérdéssel kapcsolatban megállapítja: 1. a szlovén-eredetelmélet labilis nyelvi bizonyítékokra támaszkodik, melynek Bartucz antropológiai mérései ellentmondanak, 2. az antropológiai adatok a kelta-eredetelméletet erősítik meg, melyet történeti bizonyítékokkal kell kiegészíteni. Egyébként az eredetkérdés jelentősége eltöprel a vendég magyar ezer évének történeti tényei mellett.

6. **Bálint Béla: A Vendvidék és népe**, A földgömb, 1942. okt. 1. Tudományos összefoglalás eredeti térképmelléklettel és jellegzetes táji illusztrációkkal. Nagy értéke a Muravidék geológiai múltjának első tudományos kikövetkeztetése. A földrajzi adottságok fonálára építi fel a gazdasági élet és a települési viszonyok jellegét: termelési, ipari és kereskedelmi helyzet, — hegyközség és sorfalu típus. A néprajzi kérdés vizsgálatánál a göcseji, hetési és őrségi magyar nép hatásaira utal: házi berendezés, különféle népszokások, babonák, stb. A vend elnevezéssel kapcsolatban Korabinszky (1805) és Csaplovits (1829) adataira hívja fel a figyelmet.

7. **Dr. Thimm József: A magyarországi vendekről**, horvátokról, bunyevácokról és sokácokról, Láthatár, 1942. október. A vendeket kelta eredetűnek tartja, lakóhelyüket azonban tévesen a Muraköz északnyugati részébe teszi, úgy hogy rövid történeti vázlat is a Muraköz területi hovatartozásának helyzetével foglalkozik. (Mint előadás elhangzott a debreceni nyári egyetemen.)

8. **Dr. Pavel Ágoston: Rigászás a Vendvidéken és az őrségben**, a Néprajzi Múzeum Értesítője, 1942. 2. szám. Rendkívül érdekes cikkében a mesterségszerűen üzött rigószedés történetét vezeti vissza Faludiig. Leírja a rigászás szerszámain, mai állását és anyagi eredményeit. Bő anyaggal illusztrált cikkében a vendégi és őrségi nép életrealitásaira utal.

9. **Bálint Béla: A vendek sorsa**, Vasvármegye, 1943. ápr. 16. A Muravidék felszabadulásának 2. évfordulója alkalmával ismerteti a vármegye közönségével azokat az elszakíthatatlan magyar kapcsolatokat, amelyek a vendég ünnepét bensőséges teszik. Sorsuk a mi oldalunkon van kijelölve, ahol szabad fejlődésük biztosított.

10. **Bálint Béla: Vend táj, vend nép**, Ifjúság és Élet, 1943. jun. 1. A magyar ifjúság számára készült cikk élvezetes stílusban, eredeti tájfelvételekkel mutatja be vidékünket és népünket. A vidék jól jövedelmező állattenyésztéséről, a nép erős ipari és kereskedelmi érzékéről, praktikus életfelfogásáról, történeti és irodalmi emlékeiről, a régi népviseletről, a vend ház és udvar jellegéről, a családi élet tisztaságáról és a magyar családokkal való vérségi kapcsolatokról értesíti az ismertetés az ifjúságot.

11. **Bálint Béla: A vendek földjén**, Búvár, 1943. jun. 15. A díszes kivitelű folyóiratban sok képpel megjelent cikk utazásszerű formában vezeti át az olvasót a vidéken az erdős, vadon dombvidékről a gabonátáblás halomvidékeken át a Lendva-síkság kaszálóira és a Mura vadregényes partjaihoz, a szorgalmas és békés vend családok derékszög alakú házaikhoz, kerekken futó ajtón át be a szőlőluga-

HIREK külföldről

— **A Szentatya** levelet intézett Maglione bíboros-államtitkárhoz, amelyben a bíboros utján buzdítani szándékozik az összes hívőket, hogy imádkozzanak a békéért. Különösen Mária mennybemenetelének ünnepén kéri áhitattal a Szűzanyától a béke közeli elkövetkezését.

— **Svédország** megszüntette a német katonák és hadianyag szállítását vasutvonalain. A német katonák Norvégiába mentek Svédországon keresztül és a hadianyag utánpótlás jelentős részét is ezen az országon át juttatták el a legészakibb védelmi vonalakba.

— **Péter jugoszláv exkirály** és az emigráns kormány Londonból Kairóba szándékozik áttenni székhelyét. Az angol kormány már jóvá is hagyta az exkirály szándékát.

— **Törökországban** újabb kiütéses tifusz megbetegedések történtek. A borzalmas ragály csirái minden védőintézkedés ellenére ott lappanganak a lakosság között.

— **Berlinből** kitelepítik a gyermekeket és a nőket, mert a város ellen fokozott légi offenzívát várnak.

— **Egyiptom és Irak** miniszterelnöke tárgyalásokat folytattak, amelyben egy tervezett arab államszövetség létesítésének lehetőségét vitatták meg.

— **Spanyolországban** borzalmas hőség uralkodik. Sevillában napon 50 fok meleget mérnek!

— **Kanadában** az utóbbi hetek alatt több, mint ezer üzemet kellett leállítani szénhiány miatt. Az idén télen a templomok, az iskolák és a színházak nem részesülnek szénellátásban.

— **Olaszországban** a gabona átvételi árát 280 lírában állapították meg métermázsánként.

— **Angliában** is panaszkodik a lakosság a tejhiány, a bőrhiány és a fahiány miatt. Legutóbb az alsóházban több felszólalás is hangzott e miatt.

— **A menedékjog** megszüntetését kérték a szövetségeit nemzetek a semleges államoktól. A menedékjog megszüntetése esetén a semleges államok nem adhatnának otthont a politikai menekülteknek, hanem azokat ki kellene szolgáltatni a szövetségeseknek, hogy mint „háborus bűnösöket” bíróság elé állítsák őket. Svájc és Törökország már eddig kijelentette, hogy a menedékjogot nem hajlandó megszüntetni.

— **Indiában** Vaniagar városát hatalmas árvíz öntötte el. Több, mint ezer ember életét veszítette.

— **Az amerikai** hajógyárak július hó folyamán 158 kereskedelmi hajót építettek, mint ezt Washingtonból jelentik.

— **Newyork** néger negyedében súlyos zavargások törték ki, mert egy fehér rendőr le akart tartóztatni egy néger nőt. 1000 rendőrt kellett a rendcsináláshoz kivezényelni.

Előfizetőinknek

ügyes-bajos dolgaiban szívesen szolgálunk tanácsal! Kérdéseiket levelezőlapon írják meg és küldjék be a Muraszombat és Vidéke szerkesztőségébe.

„SABARIA”

rum és likörgyár

mindennemű szeszitalok gyártása és eladása
Cégt. BORLAY ENDRÉNÉ

SZOMBATHELY — THÖKÖLY IMRE UTCA 71. — TELEFON: 10-68.

Legkitünőbb italok! Legpontosabb kiszolgálás

sos udvarra és az értékes mondakincs felelevenítésére serkentő falbaépített kemence kockájához. Átfuthat az olvasó képzeletben Muraszombat kövezetlen utcáin, ahol azonban nagy gazdasági és kulturális erő dolgozik. (Soroki.)

HIREK az országból

— Grösz József kalocsai érsek augusztus 22-én szenteli fel a szombathelyi-szöllősi templomot.

— Az evangélikus gyülekezeti közösségek országos találkozója és konferenciája ez évben augusztus 20–22-én lesz Békéscsabán. Összes költség 2 P jelentkezési díjjal 14 P és reggelihez harapnivaló. Élelmiszerjegyek, vagy adagok nem kellenek. Azonnali jelentkezéseket kér, részletes programot küld az Ev. Igazgatólelkész Hivatal Békéscsabán. Vasuti kedvezményért folyamodjunk. — Felvilágosítást az E. T. Sz. is ad (Bpest, I., Verbőczy-u. 28.).

— A vas megyei Alsóság községben nagyon sok szabálytalanságot fedeztek fel a cséplésnél. A csendőrség razzitát tartott és 24 óra alatt 118 gazdától 998 métermázsas „fekete” gabonát kobozott el.

— A szombathelyi ipartestület Szombathely alapításának 1900-adik évfordulója alkalmából iparos-napot rendez.

— A nagykanizsai hetivásáron két ismeretlen nő ellen számos feljelentés érkezett. A két nő zsebtolvaj volt és sok pénztárcát emelt ki a retikülökből.

— Körmen 73 legmódosabb polgára másfélmillió adóalapot képvisel.

— Pápán Rátkai Lajos földbérlő értesítette a hadbavonultak hozzátartozóit, a hadiözvegyeket és hadiárvaikat, hogy termésüket saját cséplőgéppel és üzemanyagával teljesen díjtalanul elcséplé.

— Letenyére helyezte át dr. Somos Ferenc zalaegerszegi szolgabíró Zala vármegye főispánja.

— Csáktornyan befejeződött a négyhetes muraközi nyelvű tanítói tanfolyam. A hallgatók szép előmenetelt mutatnak fel a muraközi nyelvben.

— Zalaegerszegen 310 gyümölcstermelőnek összesen 1550 kilógramm cukrot utalt ki a közellátási miniszter.

— Körmenen — statisztikai kimutatás szerint — a legutolsó 48 év alatt annyian hunytak el, mint amennyi lakosa jelenleg van a községnek. Jelenleg 7304 lakosa van Körmennek.

— Forró vízzel telt fazekat tett le a takaréktűzhelyről a földre Láng Józsefné hosszúvölgyi asszony. Az udvarról beszaladt a kislia, aki a forróvízes fazékba esett. A nagykanizsai kórházba súlyos sebeibe behalt.

— Tiltott műtét miatt tizhónapi börtönre ítélte a sepsiszentgyörgyi törvényszék Müller Irma nagybaconi szülésznőt.

— Új helyiségének felszerelésére 6000 pengő államsegélyt kapott a nyiregyházi népfőiskola.

— Oldalkocsis motorkerékpárjával hazafelé menet Singer Sebestyén bonyhádi cséplőgéptulajdonos nekirohantarobogó vonatnak. Fiával együtt szörnnyethalt.

— Járásai mezőgazdasági kiállítást rendeznek Topolyán, amely szeptember 26-án nyílik meg.

— Cséplés közben a csépszékér dobjába szédült Papp Anna 17 éves helyesfai leány. Súlyos sérülésekkel vitték a pécsi sebészeti klinikára.

— Kitünő sikerrel fejeződött be Kalocsán a tiznapos vezetőképző tanfolyam, amelyet falusi leányvezetők számára rendezett a Kalász.

— Agyonsujtotta a villám. A borsodmegyei Gelej község fölött nagy zivatar vonult végig. Kiss István földmives a mezőről hazafelé igyekezett, hogy elkerülje a vihart. Utközben villámcsapás érte, ami agyonsujtotta.

LEVENTEÉLET

Smerd meg nemzetedet!

Habsburg önkényuralom.

Zrinyi Miklós.

A békében is továbbtartó török harcok, a némettel vivott meg-megújuló küzdelmek, ha biztosították is a magyarság szabadságát, de mindmennyi magyar vérbe kerültek. Az Alföld és peremvidékének pusztulása után a Felvidék is elszegényedett az ököshadjáratok következtében, majd a század közepén az eddig jólétben élő Erdélyt is feldúlták a török-tatár csapatok. Magyarországnak egyetlenegy vidéke, tája nem volt, amelyik ne sirathatta volna megölt és rabságba hurcolt lakóit, felgyújtott falvait, lezúzott vetéseit.

Másfélszáz év kegyetlen küzdelme felelőtte a magyarság erejét s most, hogy Erdély hatalma is semmibe foszlott, a császár-király elérkezettnek látta az időt arra, hogy a magyarságot egészen megtörje.

Éz volt a sorsa a század, de az egész magyar történet egyik legkimagaslóbb alakjának: Gróf Zrinyi Miklósnak is. Őrségi főnemesi családból származott, családja nemzedékeken át szívós harcban védte a pogány ellen a muraközi végeket, dédapja pedig, a másik Zrinyi Miklós, Szigetvárnál életét áldozta hazájáért a török harcban. A család hagyományai természetessé tették, hogy a korán árván maradt Zrinyi Miklóst ugyancsak katonának nevelték. Már egész ifjan segedeket vezet a hanyatló török ellen s mert Bécs soha nem segítette, saját pénzén fogadott zsoldosokat. Bécsnek azonban nem volt inyere nagy harciassága, ők békét akartak a törökkel, nem háborút s a fiatal horvát bánt, ahol csak tehették, elgáncsolták terveit véghezvitelében.

Zrinyi fájalmában és tehetetlenségében a magyar nemzethez fordult és híres kiáltványában, a „Török Áliumban” megdöbbentő éleslátással mutat rá a magyar kibontakozás egyetlen járható útjára. Ne számítsunk senkire, — mondja — csak magunkban bízunk. Térjünk vissza őseink erényeihez, ragadjunk fegyvert, s magunk erejével vivjuk ki országunk szabadságát és függetlenségét.

Hiába volt azonban minden, hiába volt Zrinyi lángszavú riadója, a nemzet fáradt volt, már nem ugrott szavára, hogy szétzúzza a „török sárkány” fejét. Vezetőhelyre, országos tisztségre Zrinyi nem juthatott, Lipót császár nem engedte nádorrá választani s élete örök időre példázta a semmittevésre kárhozott magyar tehetség sorsát. A század legnagyobb magyarjának élete hiába volt: Látta a kibontakozás útját, de nem vezethette arra nemzetét. Halála után pedig hosszú időre teljessé vált a sötétség, a fáradt magyarság senki és semmi ellen nem védekezett.

A magyarságra soha nem látott mértékben zúdultak a szenvedések, Lipót mindenben szembehelyezkedett a nemzet vágyaival és törekvéseivel. 1671-ben az ország legelső mánásai szövetkeztek a nádor vezetésével az uralkodó ellen, csupa olyan, aki mind-egyeddig hű embere volt az udvarnak. A szövetkezést felfedezték s most már jogcímet találva a nemzet hűtlenségében, tömegesen vonták verpadra a magyarság legjobbait. A nemzet kétségbeesésében egészen törökpártivá lett s Thököly Imre felsőmagyarországi fejedelemsége nyíltan a török oltalmába ajánlotta magát. Ekkor indult a török hadsereg nagy hadjárata, 1683-ban, hogy Bécsset elfoglalja.

S · P · O · R · T

Idényeleji játékot, de változatos, élénk küzdelmet láttunk a Haladás—Mura SE találkozáson

HALADÁS—MURA 5:2 (4:1)

Szokatlanul nagy nézősereget vonzott ki a Mura SE pályájára a szombathelyi Haladás NB csapatának vendégszereplése vasárnap délután. Kellemes, jó futballidőben, mintegy 1.000 néző előtt Valent dr. játékvezető szeptember 13-án így állította fel a két csapatot:

Haladás: Büki — Kovács III., Tölgyesi — Rábavölgyi, Kalotai, Németh — Szabó, Varga, Kiss, Németh, Ujvári. Mura: Jandl - Kolossa, Erdősi - Deszkovits, Kukanja, Próbajátékos II - Zelkó, Bencik, Próbaj. I., Próbaj. II., Sárközi

Veszélyes Mura roham után a Haladás lendül támadásba és már a 3. percben megszerzi a vezetést a Haladásnak Varga. 1:0. Sorozatos szombathelyi támadások után a Mura is veszélyeztet, háttérhízből mégis a Haladás ér el újabb gólt a 20. percben. Kiss—Ujvári a labda útja, Jandl kénytelen kifutni, Ujvári azonban okosan emeli feje felett a hálóból a bőrt. 2:0. A 25. percben a Mura csatársora vezet formás támadást, tapsot is kap, Büki azonban tisztáz. A 26. percben azonban már a Haladás támad és Vargha-Kiss akció után a középcsatár védhetetlenül iveli a hálóból a labdát. 3:0. A 30. percben a Mura középcsatára ereszt meg nagy lövést, Büki azonban bravurosán véd. A 40. percben Kukanja 11-esből szépít. 3:1. A 44. percben Kolossa elnéz egy labdát és a szemüveges Ujvári a Mura védők között a hálóból céloz. 4:1.

A II. féldőben

a Haladásban Tóth, a Murában Külics lesz a balszélső.

A féldő elején a Mura nagy lelkesedéssel támad, a Haladás kissé lelékez. Alaposan meg is szorítják a szombathelyieket, támadásaik befejezésére azonban már nem elég a Mura csatárok ereje. Lövéseket a kevesebbet támadó Haladástól látunk csak. Az első negyedóra után fölénybe kerül az NB csapat, csatárai szépen „gurigáznak” és csak

Jandl bravuros véde

menti a hazai hálót újabb góloktól. A 20. percben mégis megszületik a gól: Németh—Vargha a labda útja és az ügyes jobbösszekötő védhetetlenül lő a hálóból 5:1. A Mura nem adja fel a harcot, aminek meg is van az eredménye, a 35. percben Zelkó lövését Büki csak kiütni tudja, a kipattanó labdát pedig Sárközi góllá vágja. 5:2. Több gól nem is esik, habár mindkét csapatnak bőven volna még alkalma a gólszerzésre.

Bírálat.

A mérkőzésen látszott, hogy az idény legelején járunk. Mindkét csapat játékosai sokat hibáztak, de nagyon sok szép akció is megszületett. Az eredmény megfelel a mutatott játéknak, habár a Mura csaknem annyit támadott, mint NB csapat ellenfele, lendülettel kísérve meg kiegyensúlyoz-

ni a nagyobb rutint és tudást. A Haladás nem ambicionálta túlságosan a góllövést, annál inkább a tereszertű csatárjátékot. A Haladás csatárok

a régi szombathelyi futballt

játszották, elejétől végig lapos, rövid átadásokkal közelítették meg a Mura kapuját.

A Mura

egész csapatát dicséret illeti az elért eredményért. A csapat fejlődése biztos, sok sikerre tarthat még a muraszombati gárda számot, ha tovább halad a megkezdett úton. Legjobbja az önfeláldozóan védő Jandl volt, de kitűnt Kukanja, Próbajátékos II. és Kolossa játéka is.

A Haladás nem a régi, fiatal csatárai azonban nagy jövőre számíthatnak. Különösen a jobbösszekötő Vargha okos játéka tetszett. Kiss nagy rutinjával okosan irányította a fiatalokat, a védelemben pedig Tölgyesi rombolt nagyszerűen.

Valent jól bíraskodott.

Nyilatkozatok:

Lelovich Gyula Haladás: Az eredmény reális. A Mura sokat fejlődött, rokonszenves, sok siker előtt álló csapat.

Péterke Rezső Mura: Kis szerencsével még szebb eredményt is érhetünk volna el. (Sz.)

MURA II. — KÖRMEND 1:0 (0:0)

F. hó 8-án Körmenen játszott a Mura II. barátságos mérkőzést az újdonsült I. osztályu K. L. E. ellen és megérdemelten győzött. A győzelem aránya sokkal nagyobb is lehetett volna, azonban a helyi játékvezető a Mura II. egy szabályos gólját nem adta meg, azonkívül sorra elnézte a körmendiek emberre menő „durva” játékát, amiben sajnos a volt Mura játékos Várhegyi vezetett. A Mura II. mindegyik játékos a kisebb-nagyobb „körmendi emlékekkel” jött haza, de a sebek hamarosan begyógyulnak, a szép győzelem emléke pedig sokáig dicséri majd a fiatalokat, akik Cságrán vezérletével igazán elismerésre méltóan szerepelnek.

Sokszor hangoztattuk annak szükségességét, hogy a fiatalokat be kell nevezni a bajnokság II. osztályába, mert ott állandóan játékból vannak és így legjobban megoldják a Mura utánpótlásának kérdését. Szívből örülünk a Mura II. első nyilvános sikerének és további folytatást remélünk.

A jó Mura II.-ből is külön ki kell emelnünk Cságrán, Benczik II., Deszkovits II., Klainscsek és Kovács játékát.

Vasárnap I. hó 15-én a Mura két csapattal Csáktornyan vendégszerepel. Az első csapat mérkőzése fél 6-kor, míg az előmérkőzést játszó II. csapat mérkőzése fél 4 órakor kezdődik.

A csáktornyai csapat annak idején Muraszombatban nagyon tartalékosan szerepelt, otthonában kompletten nagyon veszélyes ellenfél, amit előkelő NB. III. helyezése is bizonyít. A Murának igen össze kell szednie magát, nehogy a csáktornyaiak „törlesztési” szándékai valósággá váljanak.

Reméljük, hogy a Mura már jobban fog játszani mint a Haladás ellen és így szép mérkőzésre van kilátás.

A Mura vezetősége fokozott gonddal készül az őszi szezonra. Bemelegítő mérkőzéseit úgy állította be, hogy a legkényesebb szurkolók igényeit is kielégítse. Augusztus 20-án, Szentistvánkor a Nagykanizsai Vasutas S. E. NB. csapata jön Muraszombatba. Aug. 22-én egy könnyű mérkőzést játszik a Mura, míg 29-én ismét NB csapat szereplése valószínű. Szept. 5-én pedig már a bajnokság kezdődik. — (v)

Tároljuk a gabonát

A 111.000—1943. K. M. sz. rendelet 14. §-ának (4) bekezdése értelmében: „Ha a megvételre felajánlott gabona mennyisége a 40 q-t meghaladja és az eladónak a gabona raktározására megfelelő és nélkülözhető helyisége van, a kereskedő kívánságára az eladó a vételi jegy kiállításától számított legfeljebb 6 hónapon át a megvásárolt gabonát megőrizni, szakszerűen kezelni és tüzkár esetére biztosítani köteles. Ilyen esetben a gabona vételárát a kereskedő — ellenkező megállapodás hiányában — a vételi jegy kiállításától számított 15 nap alatt köteles megfizetni”.

Az idézett szakasz (5) bekezdése pedig akként intézkedik, hogy „Ha a kereskedő a gabonát az 1943. évi október hó 1. napja után vásárolja meg, vagy ha az október hó 1. napja után veszi át, köteles az október hó 1. napjától az átvétel napjáig eltelt időre raktározási, kezelési, biztosítási költség és kamat címén az eladónak költségtérítést fizetni. A költségtérítés összege az 1943. évi október hó 1. és 15. napja között métermázsánként 25 fillér s ez az összeg minden hónap 16. és 1. napján métermázsánként 25 fillérrel növekszik. Ha a gabona vételárának kilizetése előbb történik, mint a gabona átvétele, a költségtérítés összege a fizetést követő legközelebbi 1-től vagy 16-ától kezdve

minden hónap 1. és 16. napján métermázsánként csak 15 fillérrel növekszik. Ha a kereskedő a gabona vételárát külön megállapodás szerint részletekben fizeti ki, a fenti rendelkezéseket megfelelően kell alkalmazni”.

A várakozáson felül megjavult gabonatermés azonban előrevetíti a kereskedőknél való raktározás nehézségeit és így fölülte fontosnak látszik ez, hogy a gazdák az eladásra felajánlott gabonával ne egyszerre rohannak meg a kereskedőket, hanem azt, vagy annak egy részét igyekezzenek a gazdaságban tovább tárolni. Ennek érdekében megjelent a 115.000—1943. K. M. sz. rendelet, amely az előbb idézett 110.000—1943. K. M. sz. rendelet 14. §-a (5) bekezdésének módosításával raktározási költségtérítés nem október 1-től, hanem már szeptember 1-től esedékes.

Ez a módosítás igyekszik a gazdákat arra ösztönözi, hogy gabonájukat, vagy annak egy részét saját kezelésben visszatartsák, mertily módon szeptember 1-e után 50 fillérrel, október 1-e után 1 pengővel és így minden hónapban 25 fillérrel továbbemelkedő árat kapnak.

A fenti ismertetett rendelkezésekből láthatjuk, hogy azok, akik tovább tárolják a gabonát kedvező költségmegtérítésben részesülnek.

Mintasertésől építési akció

A Kamara előterjesztése alapján a Földművelésügyi Minisztérium hozzájárult ahhoz, hogy Felsődnántulon kiscgazdák részére mintasertésölépítési akció legyen lebonyolítva. A Kamara szakértő építésszel elkészítette két féle változatban a mintasertésöl terveket. A mintaólak 4—4 kútriacából, etetőfolyosóból és kifutóból állanak. Az ólak megfelelő világítással és szellőzéssel vannak ellátva. A mai építési anyagárakat tekintve, egy-egy ilyen mintaól cca 2500 pengőbe kerül. Az építési anyagokról az építetőknek kell gondoskodni, ilyent a Kamara nem tud sajnos biztosítani.

A mintasertésöl akció lebonyolítására a Kamara a Vármegyei Állattenyésztő Egyesületek Sertésenyésztési Szakosztályait (Szombathely Erzsébet királyné-u. 44., Veszprém Rákóczi tér 9., Sopron Ferenc József tér 3. és Székesfehérvár Bazilika tér 1.) kérte fel. Bevezett szakosztályok szolgálnak bővebb felvilágosítással és ugyancsak a Szakosztályok adnak építési tervet és anyagszükségleti kimutatást. Építési segélyben csak olyan kiscgazdák részesülnek, akik sertésállományukat törzskönyveltetik.

A mintaólakhoz a Kamara 500 pengő építési segélyt nyújt.

A jó borpince

A borok helyes kezelése szempontjából igen fontos a pince.

A bort eltartani csakis jó, arra alkalmas pincében lehet. A jó borpincének legelső és legfontosabb kelléke az, hogy az állandó hőmérsékletű legyen. Téli és nyári hőmérséklete között az ingadozás ne legyen több, mint 3—4 C°; nyáron, mikor a pince legmelegebb, ne legyen hőfoka 12-nél magasabb, de télen se hűljön le 8—9 C° alá. Ennek elérésére a pince legyen elég mély, mert csak vastag földréteg mellett tudjuk elérni azt a hőmérsékletet, hogy a nyári és téli hőmérséklet közt ne legyen nagy ingadozás. Lehet a pince hőmérsékletét kettős szalmafonatú ajtóval, vagy a földfelletti oldalakhoz támasztott kukoricaszár-félékkel és szalmás istállótrágyával szabályozni.

Pincénk ne legyen nedves. Nedves pincékben a hordók gyorsan romlanak és rendbentartásuk igen sok munkát, időt kíván. A nedves pince levegője tele van penészgombával és ennek spóráival, melyek a reájuk néző kedvező környezetben gyorsan szaporodnak.

Fontos, hogy a pince levegője állandóan tiszta legyen. Ezért a pincét olyan szelelőlyukakkal lássuk el, melyeket nyitni és zárni lehet.

Az ászoklák egyenlő vastagok legyenek, hogy a hordó rajtuk nyugodtan álljon. Célszerű őket valami tar-

tosító anyaggal átitatni, hogy ne korhadjanak el és a penész ne telepedjen meg rajtuk. Az ászoklákat úgy helyezük el, hogy a hordók mögött még egy ember kényelmesen eljárhasson és a hordókat köröskörül tisztogathassa. Fontos, hogy a borospincében ne legyen tej, zöldség, burgonya, káposzta, mert rajtuk szaporodnának a bort elpusztító penészgombák.

HAT NAPOS BAROMFITENYÉSZTÉSI TANFOLYAMOK

A földművelésügyi minisztérium a téli folyamán hat napos baromfitenyésztési tanfolyamok tartását engedélyezte. A tanfolyamokat elméletileg és gyakorlatilag képzett szakemberek fogják megtartani és az elméleti tudnivalókon kívül a gyakorlati tennivalókat is bemutatják.

Tanfolyamot olyan községbe lehet korni, ahol legalább 30 hallgató jelentkezik, és ahol a községi előljáróság a tanfolyam megtartásához szükséges helyiség biztosításáról, annak világításáról valamint fűtéséről díjtalanul gondoskodik. Az előadónak minden kiadását az államkincstár téríti meg, így ez nem terheli sem a községet, sem a résztvevőket.

Tanfolyam tartása végett a Baromfitenyésztők Országos Egyesületét (Budapest, Rottenbiller-utca 31. szám) kell megkeresni.

GAZDATANÁCSADÓ

Neveljünk sok őszi csirkét!

A baromfitenyésztés terén igen nagy jelentőségű, gazdasági, de közéleti szempontról is különösen figyelemreméltó az az irányzat, amely nemcsak tavasszal, hanem ősszel is berendezkedik csirke-nevelésre. Nálunk eddig túlnyomó részben csak tavasszal foglalkoztak a gazdák csirke-neveléssel és csupán egyes vidékeken keltettek nyár végén és ősszel csirkét, pedig már a háború előtti években kitűnően lehetett értékesíteni a külföldi piacokon is a kirántani való őszi csirkét. Ma különösen gazdaságosnak ígérkezik az őszi csirke-nevelés, mert ezek nevelésével és eladásával a gazdák jelentékenyen fokozhatják őszi baromli bevételeiket. Köztudomású, hogy az őszi csirkékkel a gazdák igen sokat könnyíthetnek terménybeszolgáltatási kötelezettségükön is. Az úgynevezett „kétasszony-napi” vagy „tarlócsirkéket” augusztus 15. és szeptember 8-ika közötti időben ajánlatos keltetni, mert ekkor hasznosítják leginkább az ingyen takarmányt, az újra zöldülő tarlókat, szántásokat, szérűskerteket és egyéb gazdasági területeket.

Őszi csirkékkel azért is hasznos foglalkozni, mert igen jó kelési sikereket lehet elérni. Augusztus derekán már szünni kezdenek a nagy melegek, a tavaszhoz hasonló és a csirke-nevelésre igen kedvező időjárás kezdődik. A leszántott tarlók kiszűdülnek és rajtuk a magokon kívül bőségesen jutnak a csirkék fűfélékhez és rovarokhoz. A kotláson átesett tyúkok a vitaminokban gazdag fűfélék segítségével ismét értékes keltető tojást tojnak, továbbá a különböző fűfélék biztosítják a csirkék gyors fejlődését és tollasodását. A gyommagvakat és egyéb rostaljakat is kitűnően hasznosítják ezek a csirkék, de nagy szerepük van a rovarirtásban s ezzel is hasznosítják a gazdaságnak, mert kipusztítják azokat a rovarokat, amelyek egyébként kikelnének és veszélyeztetnék a jövő évi termést. Ha a fertőző betegség pusztítaná ki baromfiállományunkat, az őszi csirkékből is nevelhetők tojástermő állatok. Ha a jó magyar tyúkok csirkeinek nevelésével foglalkozunk, akkor az állatok már nyolctíz hetes korukban levághatók s finomrostu peccenyéjük ízes, lédús. Ezek a magyar csirkék nagyon szorgalmas élelemkeresők és így nagyon olcsón felnevelhetők. Egy nyolctíz hetes csirkének felneveléséhez alig három kg takarmány kell, amelynek nagyrészét a szabadon kapirgáló csirkék maguk gyűjtik össze.

Befőzés cukor nélkül

A mostani háborús, tehát cukorhiányos világban jó tudni, hogy mik azok a gyümölcsök, amelyeket cukor nélkül is be lehet főzni. Igy nagyon alkalmas a cukornélküli befőzésre az egres, vagy pöszméte, ribizke, málna, cseresznye, meggy, szilva, alma és körte, továbbá a fekete és vörös áfonya. Az egrest, ribizkét, málnát, áfonyát szárától megtisztítva jól átmossuk szükség szerint több vízben is, azután beleöntjük az előre elkészített befőttes üvegekbe, közben erősen rázogtatva, hogy minél több férjen beléjük. A gyümölcsöket megtöltött üvegeket pergament papírral jól leköttjük és kigőzöljük.

A gőzölés úgy történik, hogy az üvegeket nagy lábosba, vagy fazékba állítjuk deszkalapokra, vagy a szokásos szénabélésbe, hideg vizet öntünk rá és a fazékba lévő víz forrásától fél órán át benne hagyjuk. A málnát csak 20 percig forraljuk. Azért kell ily hosszú ideig forralnunk az ilyen

VÁROSIMOZI

MURASZOMBAT

Augusztus 13-án, pénteken 20.30 ó.
14-én, szombaton 20.30 ó.
15-én, vasárnap 11.15, 15, 17, 20.30 ó.

A dicsőség ára (D I E S E L)

WILLY BIRGEL leghatalmasabb alakítása. - Felejthetetlen élmény.

Augusztus 19-én, csütörtökön 20.30 ó.
20-án, Szentistván, 11.15, 15, 17 és 20.30 ó.

Behajtani tilos!

A legkacagtatóbb magyar burleszk.

módon tartósított, gyümölcsöt, mert, ha már cukor nincs benne, legalább a nagy hőnek legyen elég ideje a baktériumok elpusztítására. A főzési idő elteltével levesszük a fazékat a tűzről és mikor az üvegek langyosak, huzatmentes helyre állítva, letakarjuk. Ugyanígy tehetjük el a meggyet, cseresznyét és szilvát.

Az üvegbe rakott gyümölcsre nem öntöttünk vizet, ez fölösleges is, mert ezek a gyümölcsök elég laza húsúak, a gőzölésnél elegendő nedvet engednek, a gyümölcs tehát saját levében áll el.

Az almát, körtét akkor tesszük el befőttnek, ha sok a hullott gyümölcsünk és a hibás, férges részek eltávolítása után még elegendő használható cikket kapunk. A cikkekre vágott gyümölcsöt szorosan berakjuk az üvegbe, felforralt, de lehűtött kútvizet öntünk rá. Csak olyan kút vizét használjuk erre a célra, amelyikből jó ivóvizet is kapunk. Az üveget lekötjük és gőzöljük, még pedig első napon félóraig, aztán a harmadik napon kihozzuk a kamrából és megint fél óráig gőzöljük.

Ha nagyon sok a hullott almánk, másféleképpen is eltehetjük, s az így tartósított almát leves, mártás készítéséhez, lepény, vagy rétes töltéséhez használhatjuk. A hullott almát meghámozzuk, kivágjuk az ütődött és férges részeket és káposztareszelőn lereszelve, azonnal üvegbe tömjük és viz hozzáátöltése nélkül leköttözve, minél előbb gőzöljük fél óra hosszat. Mig nyers, természetesen megbarnul, de ha gyorsan dolgozunk vele, akkor a gőzölés után visszanyeri világos színét.

Az őszi munkák előtt...

Az aratás, betakarítás és cséplés befejezése után minden gazda hozzakezd az őszi szántáshoz. A munkálatok megkezdésével kapcsolatban illetékes helyről felhívják a gazdák figyelmét arra, hogy a terménybeszolgáltatás mai rendje a jövő gazdasági évben is érvényben marad. Eppen ezért a gazdák úgy készítsék el számvetésüket és szántóföldjeiket úgy osszák be, hogy a kataszteri tiszta jövedelem alapján kivett buzaegységeket be tudják szolgáltatni. Nem lehet ugyanis szó arról, hogy a szolgáltatási köteleesség mértékét a kataszteri tiszta jövedelem helyett már most termelési kataszter alapján állapítsák meg, mert az ehhez szükséges adatok és tapasztalatok a dolgozó természeténél fogva még nem állhatnak rendelkezésre. Minden gazda úgy kezdjen tehát hozzá az őszi munkálatokhoz, hogy szántóföldjének gondos megművelésével megkönnyítse a maga számára a szolgáltatási köteleességek teljesítését.

Sztalinova szkrivna zapouvid

V nemske roké je prisla edna Sztalinova szkrivna zapouvid, stera je tou leto februára mejszeca bila poszlána vszem trem ármijškim komandántom. V szkrivnoj zapouvidi szo trije znameniti táli. Prvi tao gucsi od nazájidejnya vojszke zavolo preszlabo priprávenoszti, drügi tao pa od toga, ka sze fasizmus more z szovjetszke unie vösztrejbiti i tak pridemo do trétjega tála, gda sze proletárszka szvetszka rebericia lejko zacsné. Ne dajte sze zapelati od kakszi z nase

sztaláni nazlúk vödáni zrendelüvany, z sieri sze tak vidi, ka bi mi neverni srátali do nasi komuniski plánov. — Právi nadale zapouvid. Nas cio naj boú tou, ka sze po cejlom szvejtí z rebericiov more proletárszka diktatura v pelati notri. — Nemske novine z dá dokazüjejo, ka szo oni v tom szkrivnom paranci szvedousztivo najslí one velke ciganije, z sterim szo letosz májusa szlejdynega oszlepáriti scseli vesz szvejt z tém, ka szo nazlúk komunisko internacionálo razpüsztili.

ZANIMIVOSZTI

Trieszt. Na szvejtí nájszmetnejši cslovek je taljan Angelo Uppal iz Trieszta, ki vága 250 kil. Zsmécsó szvojega tejlá je escse zdaj med bojnov znao zdrzsati. Tou pa tüdi moremo povedati, ka má v Trieszti nájvékso mesznico.

Berlin. Od tiszloga csasza, ka szo nemci prejkvzéli francuski ország, novine vecskrát písejo kakse lüsne zgodbice. Nej dugo je v edni nemske novinaj bilou napijszano od ednoga francuskoga szoldáka, ki je mrou 1804. leta májusa 21-ga. Francuska akadémija je dobila pred 100 leti eden pak po posti v sterom je bio szpakivani eden puncsol. Na akadémiji szo miszlili, da je nikák napravo niksi spajs, ka nyim je poszlaó tak velki puncsol. Szledkar, gda szo duzse glédali píszma, stera szo bilé cuj szpakivana, szo vidli, ka je tou nej spajs, nego práva isztina. Puncsol je bio ednoga francuskoga szoldáka, po iméni Jean Baptiszte Brechin, ki je v 21-tom leti sztaroszti mrou. Té szoldák je bio 238 centimetrov visiki, vágo je pa 150 kil. Nyegov puncsol szo poszlaó na akadémijo, naj ga denejo v lüdszki muzeom v Paris. Krozszina podplata je mejrila rávno eden meter, duzsina puncsola je pa bila 50 centimetrov. Té cslovik bi dnez tesko doubó kárto za podplate.

Vöpodrejtó drejvo sze je szamo nazáj goropravilo. Na Nemskom plüzi várasa Goszlár je vihér vöpoudro edno velko topolo. Topola je szpádnola prejk ceszté i tak ceszto dozaprla. Priti szo mogli delavci, ka bi topolo kak nájprve szpravili z ceszté, da nebi závérala prometa. Kak szo pa tou kujse veje dojzozsekali, sze je zgodijla velka csüda. Zsmetno veje stero je topolo doj potégnolo, je od sztebla vkraj prislo i topola sze je száma nazáj gorposztávila, ár sze korený nej sztrgalo, szamo zsmetno veje je drejvo dojvleklo. Na tou topolo, stera je od szmrti znovics gorosztánola, szo zdaj edno táblo djáli za szpoumenek.

Ocsále za biké. Podivjani bikouvje szo prevecs nevarni za csloveka, záto szi je eden kmet v Svájci zmiszlo, ka bik szamo te napádne, csi glavou doj drzsij prouti zemli i je napravo szvojemi pejoucemí bikí ocsále. Ocsále szo tak napravlene, ka csi bik rédno drzsi glavou, te dobro vidi i sze tüdi lejko paszé, kak hitro pa glavou dojpusztij i sze pripravla na pejanya, sze v ocsálaj dojpusztí edno zselezo, tak ka bik vecs nika ne vidi i te vecs nej nevarn za csloveka.

Szreca pouleg neszrecse. Pred 30 letami je Arne Nielszen kak dejte pri koupanyi szkocso v plitvo vodou. Pri tom sze je tak poneszrecso, da je na lejvo okou oszlepno. Zdaj po treszki lejtaj sze je tüdi koupao i pri szkoki v vodou sze je rávno tak vdaro, kak prvics. K szrecsi pa je té vdárec bio tak szreccsen, da je na-

záj doubó pogléd i po 30 lejtaj znouva vidi na okou.

Dejte z dvema jezionoma. V Barceloni szo k doktori prineszli dve leti sztaro dejte, náj bi je pregledno zavolo betega. Doktor je pa pri tom presledüvanyi opazo, ka má dejte dvá jezika.

Stouf z malinine szkourje. V Bulgárii raszté doszta malin. Ár je pa tam tüdi velko poménkanye pamuka i vüne, szo vözbrodili, ka sze z malinine szkourje dá napraviti mocno stóftno blágo. Za té cio szo zozídali edno velko fabriko, v sterój lejko napravüjo na leto 20.000 ton táksega stófta.

Gvant z papéra. Ár sze je vöszkázalo, ka je gvant z papéra doszta bolé mocsen, kak pa z mürosta, szo v Daniji notriszpelali, ka do zácsali delati gvant z papéra. Té gvant má tüdi tou velko prejdnoszt, ka sze ga nájmenye 12-krát lejko zaperé.

Krátki glászi

— **Zaroucsila szta sze Csendlaky Valéria** vucsitelica z Muraszentesa i Német Endre kántorvucsitel z Szentpéterfa pri Szombathelyi.

— **Nemeski Breuer Pál** alezredes, komandánt garnizie v Muraszombati je povisani za ezredesa.

— **Mrtelnosz.** Auguszta 7-ga szo k zányemi pocszinki polozsili v Vaszhidegkúti Pitz Jakobo. — Aug. 9-ga je po krátkom betegüvanyi mrla Klojcsnik Ignácova z Muraszombata. Vnozsina národa jo je 11-ga t. m. szprevodila k zányemi pocszinki. — Naj pocszivata v méri!

— **V Batyándi** szo v nocsi notri scseli vdrejti neznáni rouparje na szamocsini sztojécsó hizso Krancsics Károlya. Zse szo pri klejti kriske prezsagali, gda sze je prebüdo szam vért, ki je touvaje nagno.

— **Nasi delavci,** ki szo na deli v Nemskom országi v Malchov várasí, szo sze szpoumnili z Vogrszkoga Rdécséga Krizsa i szo nyemi poszlaó 94 márk. Pejneze je vküpernábrao Leposa Kálmán delavec. Vszi darüvajúcsi delavci szo lepou szkázali vö szvojo neszkoncso vernosz do nasega Vogrszkoga országa i drügim lejko szlüzszijo za példo.

— **Pri mlatidvi szo svindlali.** Pred pár dnévami sze je zvedlo, ka masinszki vértovje v Alsósági szlabe váge májo, pa vszedno doszta részsa zaszlüzszijo, steri pa vszegavecs ne pride v knige. Tak szo zsandárje pri 118 vértaj okrouglo 1 vagon táksega zrnyá najslí, stero je nej bilou notriszpelano. Vsze zrnyé je oblász dojzadrzsála.

— **Budapest váras** má 30.738 his, vszega lüdsztva pa 1.216.726.

Vu cérkvi peszem doní.

(Piszao: Lapert László. Poszlov. Fliszár János)

Peszem doní, peszem zuní
Z-hizse Bozse gor' k-nébi,
Vrèle düse jo szpévajo,
Vszáki glász ide k-Bögi,

Hodi notri! Hodi notri!
Dveri szo ti odpréte,
Naklekni sze, vüszta odpri
Na molítev, szpévanye.

Paszter predga, csréda szlíhsa,
V-szrdce jemlé récs Bozso,
Dícsi, hváli i zvisáva
Velkoga Böga Ocsó.

Vu szrdcé zapri vszáko récs,
Szprevájajte do groba;
Stero csüjes sznyegovi vüszta,
V-nyé Bozsi düh prebáva.

Amen! Amen! blagoszlov dá,
Mili paszter ponízno,
Steri doj z-nébe príhája,
Kak rosza na travíno.

Amen! Amen! idi k-dömi
Verna düsa vüpa sze.
Vu tom vervájócssem szrdci,
Szvėti Bozsi düh jeszte.

— **V Kolozsvári** sze je od 1940-ga leta podvoujo racsun rojsztev.

— **V Genf** k rdécsemi krizsi sze je odpelao glávni zavüpnik nasega rdécsega krizsa, Kövér Gusztáv, ki szi tam pogucsí od mogoucsnoszti i forme zavolo dopiszüvanya nasi zgráblencov z dományimi.

Od kédna do kédna

Kozáki sze krepko bojnjajo prouti szovjéтам. Kak je znáno, je velki tao kozákov do guta szit z bolsevíkami. Med tejmí pa nájbole donszki i kubánszki kozáki, sterim szo komuniszti tüdi grünte vkrajszpojémali. Záto sze ji je vnozsina szamovolno priglászila kre nemcov i sze bojnjajo z komuniszticsnov bojnov skerjov, stero szo nyim vkrajszpojémali. V oblejcsi sze szamo telko loucszijo, ka májo szvoje eksztra kozácske skrepe, na golejri pa za znák dvej kozácskivi spici. V boj'je vodijó sztári kozácski olicejri, ki szo sze escse za cára bojnali.

Peter, szrbszki ekskrao i pobegnýeni kormány sze z Londona v Kairo pakiva, gde sze nahája tüdi greski krao i kormány. Kak z Liszabona glászijo, sze tá szelitev zse v krátkom zgodí.

Ka naj Svédzki ország szvojo nevtrálnosz kak nájbole obvarje, je kormány prepovedao, ka sze nemske blágo prejk nyúvoga országa neszmi prevázhati.

Od szobote na nedelo nous szo angolszászi Torino i Genova bombardéjrali. V Torini szo tri, v Genovi pa oszem cérkvi z tála, ali popunoma porüsile bombe. Vesznolo je tüdi doszta historicsni drági kincsov i doszta palacs.

NEODOVEJDNO SZO SZTEJLILI DOJ ZSENO TÖRSZKOGA KONZULÁTUSKOGA TITKÁRA

V Rimi sze je okouli pounoucsi pelao z automobilom na szvoj lakás titkár törszkoga konzulátusa z zsenouv i máterjov. Po ceszti hodécsa taljanszka patrola ga je pozvála, ka naj auto hejnya. Ar je pa titkár toga nej csüo, je v edno ménso ceszto zavüo. Patrola te sztrlíla za autom i je edna kugla szmrti bujla zseno konzulátuskoga titkára. Mrtvo tejló té neszrecse zszenszke szo v nedelo odpelali v Törszki ország, gde jo pokopajo.

MURASZOMBATI TAKARÉKPÉNZTÁR R. T.

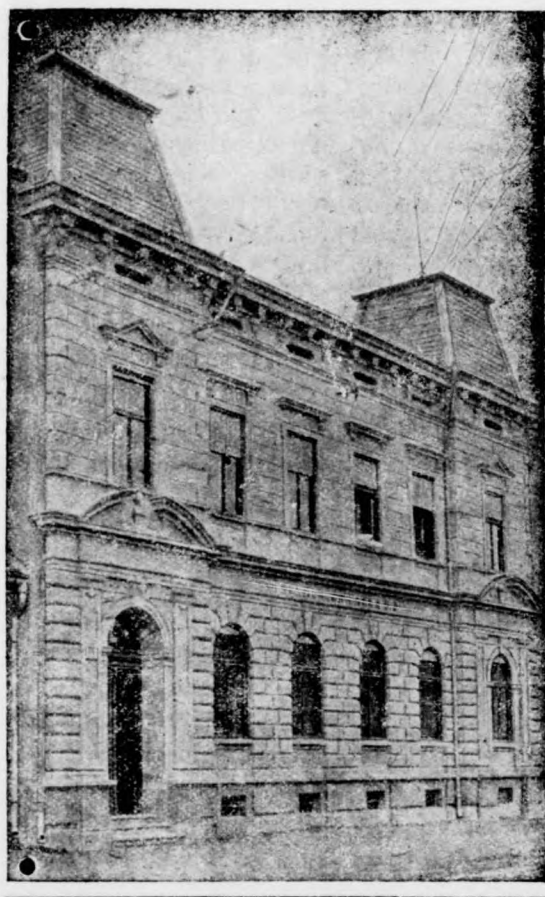
(SZTÁRA GASZA)

A PÉNZINTÉZETI KÖZPONT TAGJA

MURASZOMBAT

Telefon: 19

Alapítva: 1873

Elsőgát-takarék és folyószámla betétel.

Folyószámlák, kölcsönök, kezesség, betételezés mellett.

MURAVIDÉK LEGRÉGIBB ÉS LEGNAGYOBB PÉNZINTÉZETE

MINDEN BANKSZERŰ ÜGYLET

ELŐZÉKENY LEBONYOLÍTÁSÁRA FELAJÁNLIJA SZOLGÁLATAIT.

Antal István národno-obrambni miniszter:

„Sztàra vogrszka zemla v Erdèlyi je nigdàr nej bila romànszka“

Premiuoucsi tork szo vsza drùstva v Kolozsvári v vârmegyôvszkoj hizsi szvoj szkùpen gyùlejs drzsale, na steroga je prisao tûdi dr. Antal István národno obrambni miniszter i pri toj priliki drzsao znameniti gucs.

V zacsetki szvojega gucsa sze je dotekno velke potrebe cele vogrszke mocsí, stere moremo zdrùzsiti na vszej linijaj, cilou pa v Erdèlyi, ki má szvoje poszebne problème, gde szamo vkùprazmejnje, konszolidácia i cimprajoucse delo lejko prinása szád. Vogrszko dugoványe nikse neprilike, niksa nevarnoszt nemre doszègnoti, csi trejno, hladnokrvno, mirovno i batrivno glèdamo prouti vszem dogoudkam i mocsno sztisznemo v pr-giscso vogrszko roszjé. Tá zapouvid more valati po nasem cejlom országi, cilou pa v tom erdèlyszkom kùkli, gde mi vougri z velkov pazlivosztjov poszlúsamo vszaksi glász, steri sze prej karpátov eszi csùje. Odkrito moremo priznati, ka szo tej glászi nájblizsányega szouszida nej táksi, steri bi bodoucsnoszt Europe na mirovnom fundamnti zidali. Zse dugsi csasz potrplivo znásamo té glásze, steri szamo hecajo prouti nam, ali nej szmo reagejrali na nyé, ár szmo nase dúzsnosztli za opcsinszki európszki sors za naprej valon drzsali.

Zádnijart je pa v Nagyszébeni na ednoj szoldacsokj parádijj táksi gucs sou prouti nam, mimo steroga nemremo iti. Vesz gucs je edna pèlda, ka kak sze dá pri románaj zaszkùnoti histouricsna isztina.

Znanoszt je nájpre natènci vöpokázala, ka szo románi vecs sztotin lejt szledi prisli v Erdèly kak pasztèrje z albànszki krajin i szo sze szpravili v one kráje, gde szo vougri szpokapali v bojaj za krscsansztvo. Erdèlyszka zemla je nigdàr nej bila romànszka i tak szmo mi od románov nigdàr niti grùde zemlé nej vzéli vkraj.

Jezerolejtno vogrszko zemlou je Trianon osonklao, stere eden tao je zse nazájszprávlèni, drùgi tao pa esce nej. Eden jezerolejtni právi vért té zemlé sztoji prouti dvajsztilejtnomi krivicsnomi vérti. Tou je práva isztina, isztinszka pravica, zavolo steri jussov je vszaksi szin ete zemlé gdistècs priprávlèni v boj sztoupiti. Velki tao pod romànszkom zsvoucsi vougrov nesztrpno csáka szvojo gorioszloboditev i zdrùzsitev z vogrszki-mi bratami.

Prevecs intereszanten je drùgi tao nagyszebenszkoj gucsa, gde právi, ka szo románam v kmici nouzs po-

rinóji v szklùcseni hrbet, Románia je pa táksega szmicanya nigdàr nej csinjala.

Hát ka sze nász tícse, je pravo dr. Antal István miniszter, szmo mi nej Romániji, niti drùgim nigdàr nej zahrbtno nouzse tiszkali. Nazájdánye ednoga tála Erdèlyja je nej „szmicanya z nouzsom“, ár je tou becsinszki szoud tak szkoncsao, steroga szoudbo szmo pa nej mi vougri, nego román proszili.

Szovjetszki zgübicsek v stiri kèdnaj

Nemski szoldacsok krouzs v naszedüvájoucsem dá kejp od zádnye stirikèdenszke szovjetszke bojne: 1. Z gibcsnov obrambov je nemska szoldacsia znouva i znouva namej-rila na nepriátela. 2. Teska nemska skér v zse szkrájsani linijaj doszta vecs doszègne, kak prvlé. 3. Szovjeti szo v mrtvecaj, ranyencaj i zgráblen-

Zádnyi glászi

Zánodno od Orela sze je vszàko nakapèjnje bolsevikov, ka bi nemsko linio predrli, poneszrecsilo z velkim zgübicsek. Okouli Vjazme bolseviki z nájvéksov mocsjouv napádajo. Tú szo koncentrejrali doszta tankov, sztalinov orgol i bombnikov, sz sterimi szo neprehényeno napádali, vendar pa brez szrecese, ár szo je vszepovszèdi odbili z velkimi zgübicskami. Szamo zádnyi pondejlek szo nyim vnicsli 215 tankov i dojsztrejli 119 eroplánov. Pri bitkaj kre Bjelgoroda i Orela szta szpadnola tûdi 2 szovjetszki generálisa, Apanassenkov i Gunjan.

J á b o k a

bránè i sztucsene na vagone kùpùje

E I L A N D L I P O T

veletrgouvec szádjá

SZOMBATHELY - Telefon: 173.

Import. Export.

V Sziciliji szo za hrbtom nemskotaljanszke linie z europlánov szpùsztili 300—400 angolszàszki szoldákov, vendar szo pa nikaj nej mogli napraviti, ár szo je za ednomalo v kout sztisznoli i je szpolouvidi. Sz tem szo scselèdno streko nemcam preszekati, ka sze nyim je pa nej poszrecsilo.

Sztalin je pa sz touv angolszàszkov pomocsjouv nikak nej zadovolen i právi, ka sze v Sziciliji té bojnszki „spionemre za drùgo frontno linio racsùjati, ár je prej tou nika nej prouti onim velkim áldovam, stere morejo ruszi doprineszti.

Jugoszlávski emigrànszki kormány v Londoni, steri bi sze mogao preszèliti v Kairó, je, kak glászijo z Londóna, dojaválo. V kormányi sze nahájoucse szrbszke i hrvacske kotrigi szo sze nájpre zse dugsi csasz med szebom pejale, ka je pa zdaj prislo do kormányszkoj krizisa.

Ovak p tákse „szmicanya z nouzsom“ dobro poznamo z histourie. Dobro sze szpominamo na

1916. leto, gda je Románia szmeknola nouzs v hrbet szvojim zavèz-nikom — Nemskomi országi i Monarhiji — te, gda szo bilí v nájvéksoj nevarnoszti i je té országe, sterim sze má zahváliti za szvoj obstànek ino moucs, nezsmileno napádala. Priszpodoubno je tûdi szledi od nouvoga pajdása Rusza k szebi pogrbała Beszarábijo. Táke szmicanya sze rejszan szamo románom pase. — Erdèly je pa vszígðàr vogrszki bio i vogrszki tûdi osztáne na veke — je djao miniszter.

Italmérő és italárusító

vizszonteladó cégeket értesitem, hogy

KÖRMENDEN, Rákóczi-utca 2. szám alatt (Korona Szálló)

megnyitottam

rum- és likörgyáramat.

Tisztelettel ajánlok mindenféle égetett és édesített szesz-italt.

Tisztelettel

KINCS MIKLÓS

rum és likörgyáros.

Goszpoud i szobarica

— Ti, Ancska! — právi goszpoud szvoji szlùzsbenici — v zádnyem csaszí nájdem vecs lùbézni v tebi, kak pa v tvoji goszpej.

— Vej mi je inas tûdi tou pravo, odgovorí szlùzsbenica.

*Legújabb
divatlapok*

megérkeztek!

Kaphatók: HÁHN IZIDOR könyv-és papirkereskedésében.

Pk 5476-1942. sz.

Árverési hirdetés.

Görhegy községbe 65 háasz. alatt 1943-évi augusztus hó 17-én d. e. 8 órakor 1.250 P. becsértékű ingóságokat közöttük 2 drb. 18 hónapos tinó, 1 tehén, 1 üsző, 1 drb. 4 hónapos tinó birói árverésen a legtöbbet igérőnek, készpénzfizetés ellenében, azonban a becsár 2/3-ad részénél nem alacsonyabb vétélárban el fogom adni. — Simonka Sándor, s. k. végrehajtó helyettes.

Négyjártu vizimalom

forgalmas helyen bérbeadó. HÁRI VIKTOR, Tótkeresztur.

Molnártanoncot keresek,

18 év körülit, ellátással, fizetéssel. Födelmes malomtulajdonos, Vámoscsalád, Vas megye.

Dolincsar, Möröcsar, Goricsánec Hangoztatja règes-règen:

Jó magyar bornak nem kell céger

Finom badacsonyi és egyéb balatonmelléki borok szolid áron nagyban és kicsinyben állandóan kaphatók

Titán János

bornagykereskedőnél — Kisszombal.

ZSEBELEMEKBŐL
ÖSSZEÁLLITOTT
PRAKTIKUS

Ánódtelep

110-120 V

KAPHATÓ

NEMECZ JÁNOS
RÁDIÓSZAKÜZLETÉBEN
MURASZOMBAT

Rádiókészülékek 6 hónapos jótállással
— akkumulátorok töltése. Modern javítóműhely — gyors kiszolgálás.

Ne lücsajte tá makove sküfke!

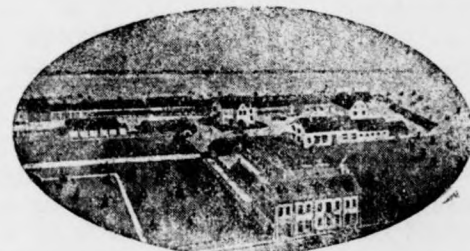
Vsze vertinye sze pozávajo, ka naj prázne makove sküfke ne zlücsajo tá, ár do je nasi leventi vküppobèrali. Z tej sküfik nájpre Alkaloida Kémij-szka fabrika ópiumalkaloid zvánó potrejbno vrásztvo dela.

Intelligente Jungere deutsche Mädchen

werden zu Kindern gesucht. Placierungs-bureau für Erziehungskräfte. Eigentüwerin Frau v. TULOK. Budapest, Csengery u. 58. Licht-bild erwünscht.

BENKÓ JÓZSEF

H U S Á R U É S K O N Z E R V G Y Á R

Sürgöny:
BENKÓ,
Muraszombat

Postatakarékpénz-tári csekk számla
74009.

MURASZOMBAT

Mohi – Mohács – Trianon**Vend-szlovenje v bojni pri Mohácsi**

Vszi tej trijé állomásje szo v csaren slár povili naso vogrszko historio. Pri Mohi-ji szo tatári, pri Mohácsi törki, pri Trianoni pa kommunisti z Benesovov bandov scseli vnicsiti nas drági jezerolejtni vogrszki ország. K tem trem állomásam escse szlisi tüdi Világos, gda szo nam osztrácke z ruszuszkov pomocsjouv pogázili szloboscsino. Histourio vszej tej stiri állomásov je dúzsen naténci znati vszaksi nas cslovik, koga hráni i tá pohráni eta doszta trpécsa vogrszka zemla, stero szo gázili vszefelé divjái, ka bi vnicsili záhodno kulturo.

Poglednimo zdaj Mohács. Divji ozmáni-törki szo szi goridjái, ka more-

klouster posztávi gori v Alsólendvi. V nedelo, augusztusa 26-ga, tak rávno 3 dni je prvlé prisao tá z svojom seregom.

Né dén neszrečne bitke, t. j. augusztusa 29-ga szo nyemi konya presztrejli je tak on z nyim vréd vküper-szpadno. Tou vidívi nyegov pidentar Balács Sándor, je k nyemi szkocso i gá je hitro goriposzádo na szvoje-ga konya, szam je pa sou peski. Tak szej je rejso nas Bánffy János, nyegovoga pidentara Bakács Sándora szo pa örki zgrabili, otkec ga je nej szamo ka za dráge pejneze odküpo, nego nyemi je v Baltavári v Vasvárme-gyóvi escse edno velko szvoje imánye tásenkao za zahválnoszt. Té Bakács Sándor je sztanovito eden nas vrei vend-szlovenszki cslovik bio.

Te szrečno reseni Bánffy János je pa pouleg szvoje oblúbe v Alsólendvi prouti határi Hosszufalve pod velkov ceszlov cérkev i klouster dao postavití gori, gde szo szej pálos-barítje drzsali.

Bojno pri Mohácsi szmo zgúbili, ár je tam deszéktrát telko törkov bilou. Tam je vesznolo 24.000 nasi lüdi, dzszindzs nasega országa i tüdi nase kraje. Krao szej nam je pa v Csele potouki zalezao, ár je scseo prejk nyega vuji. Törki szo pa nájbogatejs tao nasega országa pod szébe szkópali i cecali nas národ neszmileno. Pri Mohácsi je buknola nasa národna szloboscsina, národna králevsina, ország szej nam je pa na 3 tále raztrgno. Ali Boug je na nász vougre nej pozábo i je pá prisao csasz gorisztanejnya.

ELSO MURAKÖZI
Szövöde r. t.
CSÁKTORNYA, Széchenyi u. 50
TELEFONSZÁM: 31.
*
Központi iroda: BUDAPEST

jo krcsanszko vero v Europi vöprepraviti. Csi gli je Hunyadi János pri Nándorfehértvári (Belgrádi) posteno narezao törke, vendar je pa tá bitka szamo 70 lejt lejko gorizadrzsála té divjái. Mohamed je 1526-ga leta z velkim seregom sou naprej i po krátkom prászkanyi notrivzeo Pétervárad. Pout ga je zdaj pelala prouti Budi. II. Lajos je zoubstzon proszo szvajúvajoucse nemesnyáke i zemelszke goszpoude na pomoucs, nej szo prisli. 1526-ga leta augusztusa 29-ga je nas krao komaj szpravo vküper 28 jezero vogrszki szoldákov, med sterimi je tüdi

doszta nasi vend-szlovenov bilou pod zásztavov Bánffy Jánosa, lendavszkoga zemelszkoga goszpouda, ki szej je prvlé, kak je z doumi sou, zalúbo, ka csi szrečno i zsvú domou pride z Mohácsa, cérkev i

Kak szta szej dvá tozsca zglíhala i zmirila?

(Isztinszka pripovejka)

Dvá goricsanca od krajine Gráda szej za níksega máloga süméta volo sztrahsno szvá dita i eden toga ovoga z neprebránimi recsmi pozdrávla. Delo nemre tak osztáti miszli zburkajoucse te eden. Rávno tak te drügi tüdi. Veliko csrbino, stera je na nyegovom posteney vcsinyena, nemre prenosziti, vö jo more dati zbrúsziti. Ideta tak touzsi eden drügoga. Tou je escse za szláre právde bilou, gda je birouv nej pouleg pravdeni paragrafusov, nego pouleg szvojeja pravicsnoga previdejnya szoudo. V tisztom vrejmeni szo szlovenszke krajine birouv Sohár bili i v Márkisavci szo meli szvojo domovino. Te je escse birovia nej mejla glávnoga meszta, kak zdaj, birouv szej je vszigidár tam drzsao, gde je szvoje imánye meo. I tüdi je nej bilou vecs, szamo eden birouv, ali tüdi je nej bilou teliko tozsbé kak vu vezdásnyem vrejmeni.

Sohár szo jáko dobroga szrdcá cslovek bili i nájvecskrát szo vözglíhali escse i te nájvékse nepriátele, nájmre gde szo prevídili, kaj szej zatoga volo nej vrejndno bilo touzsi i szvajúvati i kaj obá pravico (ali pa eden nej) máta.

Pred szoud prideta nasiva tozsca, birouv nyidva z prijaznivimi recsmi nagovárjajo, naj odpúsztitá eden drügoga nej je vrejndno, ka bi szej kak szouszedá szvajúvala itv. Ali nyidva szta nej poszlúhsala csedne recsi birouva, vszáki je trdo, kak nedúzsno i glópoko je zbantúvani, on nemre optúsziti, ráj . . .

Zdaj nyima birouv právijo: „dobro je, z edno vöro nazáj pridta notri, tecsasz de vájni szoud krédi i ka vama naj nede dúgi cajt, idita na drvojan i szekajta drva, moj hlápec vama szekere dá. Eden je nej vüpaou prouti praviti, ár csi nede bougao, te zagvüšno zgübi právdo. Szejkata, eden od toga drügoga níkak nescse zaosztáti, ár zná bidti de tou vsze pri szoudi ná vágo djáno. Okouli deszété vöre nyidva notri pozovéjo i pitajo:

„Lásko szta szej zse vözmirila?”

„Tou nede, nede goszpon birouv!” odgovorita obá ednáko, „nemre bidti!”

Rávno na tou pride eden goszpoud, ki szílen poszel má z birouvom i nemre csakati, ka bi oni prvlé z goricsanci odpravili, vö jiva je pouzvao i nyidva dúzse moreta csakati. Da je vöne mrzlo bilo i zobszton cslovek nemre bidti, te eden szej pá szprávi drva szekat, ali te drügi szej tüdi nescse müditi i pá verno szejkata. Zácsá poldné zvoniti, po obedi nyidva pá notri pozovéjo i pitajo:

raktáron
ALFA fúleszók
ALFA tejfúszók
ALFA kópúlok

HOFHERR SCHRANTZ
mezögazdasági gépek, szecskavágók, darálók, ekék stb. raktáron. — **CSÉPLŐGÉP** és **TRAKTOROK** a legrövidebb időn belül szállíthatók.

Stiván Ernő, műszaki nagykereskedés
Muraszombat
Telefon 39.

OLAJOK, ZSIROK, gépalkatrészek és felszerelés, szerszámáru és mindennemű felszerelés. GÖLYÖSCSAPÁGYAK minden méretben raktáron.

Za szmej

Tát vu sekrestiji.

Dvá lacsníva cigána szta szej rekvi-rálivat napoutila, stero bi mí po nasem jeziki tak pravli, ka szta krádnót sla.

Edne hizse pod (mosztnice) szta vö szpoiszkala i níka drügo szta nej naisla, szamo eden püntlics orejov. Té szta szi z-szebom vzelá. Szamo ka je tou jáko malo k zvelicsanyi; ednomi od nyidva je na pamet prislo, ka szo vu vézsi pri ednoj hizsi klali, dobro de tá poglédnoti, tam szej zagvüšno náide, kaj malo meszá i szlanine itv.

Tak szta szi pogucsávála, ka szej pri szekrestiji vküp pocsákata, stero prekrat je vszigidár odprejti; blüzi je brütiv i tamtá po nocsáj niscse nehodi.

Z-pintlicsom orejhi szej je te eden notri szkrio v szekrestijo, ali da je pajdás dugo nej prisao nazáj, navolo szej je, odvézao je zsakel i zácsao je orejhe trejti i z gedrouvjom namali trüszkáo.

Med tém, ne vém odkec, z-kolin ali pa Boug zná odkéc domou ide céhmester, kak kre szekrestije ide, csüje trüszkanye od znoutra.

Hajda bejzsati zácsa prouti faróli, gori zdánfa plébánusa: — Naj gori sztánejo goszp. plébánus, níka jeszte vu szekrestiji, rávno tak, da bi stoj orejhe trou, zagvüšno je vrág, ár sto bi vrág drügi prisao zdaj okouli pol-noucsi tá orejhe trejt?

— Vzemte eden kolek i poglednite tá, — ercsé pop.

— Goszpon plébánus, naj szej nyim nezamejrim: vrágá zganyati je nej moja mestrija. — Szej je céhmester odpovedávao. — Nerazmim jasz k-tomi, naj idejo z menom.

— Jaj moj szin, de me pa tak nou-ga bóli, ka szej nemrem za vesz szvejta na nyou odpraviti. V-obema koleno-ma me grozno rejzse szmíca, tak da zvejzde vídim od bolezní.

— Jasz ji goszp. plébánus na plécsa vmemem i neszao bom ji. Od méne szej vrág nebode bojao, ár nevém latinszki, ali od nyih de szej bojao i odbezsi, csi ga posztráhsijo.

Sziromák plébánus je kaj nej vedo drügo, gori szej je zavlejkao na céhmestra plécsa, v-rouke szej je vzéo edno velko linio i tak oborozsenoga je céhmester neszao proti szegrestiji.

Cigan je nemirovno csakao pajdá-sa i kak szej vö zglédne vu kmico vídi, ka níkák níkej neszé na plécsaj, je miszlo, ka ov cigán szlanino neszé i pascsi szej prouti nyemi, je szkricsao:

— No neszi zse ednouk, neszi! Naj szi eden falat drapnem zsnýé.

— Deszkurde! plébánus je nej vzéo za spájsz; zsnýega szi bogme niscse nede rezao falata: doli je szkocso z céhmestra plécs i domou bejzsao i csi bi ga rávno bolele nógé, bi nyemi bolezén vö zsnýih odíslla.

„János pa Stevan kak szta, nej szta szej zmirila?”

„Tou nede, nemre bidti” odgovorita obá.

„No escse szi miszlitá pou vöre i te notri pridta”.

Pou vöre pretescé i nyidva li vrejlo szejkata. Pretescé edna vöra, ali eden je nej steo prvlé gori hejnyati tecsasz, dokecs nyidva nedo zváli; lacsníva szta bilá zse tüdi i vrejmen je zse okouli dvej bilou popoldnévi, gda prideta domou? Birouv szo nyidva na künyszko okno vecskrát vö-poglednoli, jeli szi kaj gucsita ali nej? Tou szo vidili, ka szej zse tak ne pascsita, persze zse szta ogládila, obrú-dila. Pokésznics pregovori János:

„Meni szej tak vídi, ka nájni szoud nede gotov tecsasz, dokecs té drva vküp ne zoszejkava. Zsene szi zdaj zse domá miszlijo, ka szo náj notri záprli ali pa na pouti szej nama kaj zgoudilo”.

Na tou Stevan nad nyega vdariv-si ercsé:

„Zagvüšno szva bedáka, ka eti lacsníva i zsédniva cejli dén, níti za Boug pláti nej, drva szejkava, hodva i povejva, ka szva szej zmirila. Tak szej je nej vrejndno za toga volo szrditi, ali da szi ti vszigidár tak zaleténi bio. Trbelo je nama tou ospotanye?”

Doj szta djalá szekere, pomali i neszrámmo ideta pred birouva, steri

je velki din püsztávao z pipe i nyidva pita:

„No vö szta szej zmirila?”

„Tak je goszpon birouv, vö szva szej zmirila, zadoszta nama je bilou zse” (szekanye).

„No vista!” velijo birouv, „idita lepou domou i zsvíta vu miri i bougse de, csi ta szebi szekala drva, kak drügomi”.

Popárjeno i szramotno ideta, kak szta li mogla domou, nej szta szi doszta zgovárjala, nej záto, kaj bi szej dúzse szrdila, nego pred szamima nyidva je szram bilou. Domá szta dugonej ovadila, kak szta obhodila, ali záto szo vecsarje zvedili i csi szo szej sálití steli z ednoga, ali z drügoga, szo pílati:

„Gda bos pá sou v Márkisevce drva szekat? . . .” F. J.

Cigan, gde je pa závec?

Eden goszpoud je szvojemi prijáтели na nyegov dén pozdráv poszlaov vu píszmi i tüdi ednoga závca po cigáni. Cigan závca szráni i szamo písmo dá tá i odidti escsé. Goszpoud nyemi ercsé: „Csákaj malo odgovor bos nazáj neszao!” Kak píszmo precsté, právi cigáni: „Moré, v píszmi escse závec tüdi jeszte!” „Na hvála Bougi, ka je li tam, zse szem szej teliko csednio, csi je prejsao” i z tém tüdi cigána nega vecs.